

MESTRE DE CAPÇALERA

Escrits essencials d'educació

A càrrec de Toni Giménez i Fajardo

A QUE ET DONO UNA BUFETADA! L'educació com a violència

Cal diferenciar violència d'agressivitat. La violència és una manera natural de defensar-se davant del perill o de situacions que ens posen en situació d'alerta. L'agressivitat, segons Sigmund Freud, és una manifestació innata i inconscient de l'instint de mort. Per a Alfred Adler és una forma de control dels altres. Hi ha també la teoria que defensa que l'agressivitat respon a l'observació i la imitació d'un fet social (pares agressius, fills agressius, per exemple). L'agressió és ira descontrolada i la ira és una emoció lícita; pitjor es la ràbia que és una emoció negativa. L'educació és violència en tant que enfronta consciències: jo i l'altre. La paraula violència prové del llatí "vis" que vol dir força vital. Reprimir-la pot ser perillós, ja que tot allò reprimat, segons el pensament freudià, retorna d'una forma monstruosa a nosaltres.¹ En la mesura que és un fet, tot acte educatiu és violència.² Educar és desindividualitzar: una mena de violència exercida per la societat sobre cada individu a títol d'humanització.³ L'educació arranca l'individu de la seva individualitat. Educar i violar són sinònims; les pedagogies Freinet i Montessori la suavitzen, però no la destermen totalment.⁴ Molt sovint, l'infant s'adona de la seva inferioritat en el món adult (no se'l té gaire en compte) i es revela de formes diferents: desobeint, tancant-se en si mateix, creant mecanismes d'autodefensa. La violència, entesa com a agressivitat, sempre és la pitjor opció perquè "paga" una ofensa amb mal.⁵ Cal evitar els problemes amb els altres. Anar-se'n, si creiem que hi ha d'haver violència. Si lluites i mors, ho hauràs perdut tot. Seràs un perdedor, talment com ho seran els qui t'estimen. L'autèntica valentia és arranjar les discrepàncies sense lluitar i ser suficientment savi perquè la solució sigui factible.⁶

Juliol 2023.

¹ Thomas Moore, *El cuidado del alma*, Barcelona: Urano, 1993: 172.

² Octavi Fullat, *La peregrinación del mal*. Barcelona: Publicacions de la Universitat Autònoma, 1988: 11.

³ Octavi Fullat, *La peregrinación del mal*. Barcelona: Publicacions de la Universitat Autònoma, 1988: 80.

⁴ Octavi Fullat, *La agonía escolar*. Barcelona: Humanitas, 1986: 94.

⁵ Lou Marinoff, *Pregunta-ho a Plató*. Barcelona: Proa/Ediciones B, 2003: 103.

⁶ Michael Jackson, *Moonwalk*, Barcelona: Alba, 2010: 172.